

Medisch beroepsgeheim

In je werk krijg je te maken met het medisch beroepsgeheim. Op een *directe* manier, omdat je cliënten/patiënten behandelt. Of *indirect*, doordat collega's of samenwerkingspartners cliënten/patiënten behandelen en hierover gegevens met je kunnen delen.

In deze flyer lees je wat een beroepsgeheim is en hoe je als *behandelaar* hiermee om dient te gaan. NB: Daar waar 'hij' staat vermeld wordt 'hij/zij' bedoeld.

Wat is een beroepsgeheim?

Als behandelaar heb je een beroepsgeheim. Dit betekent dat je moet zwijgen over alles wat je bij de uitoefening van je werk te weten komt over een cliënt/patiënt. Dit betreft dus niet alleen medische informatie, maar ook informatie over de privésituatie van je cliënt/patiënt of informatie die je via anderen over hem of haar te weten komt.

Het medisch beroepsgeheim geldt ook ná de behandeling en ook na de dood van de cliënt/patiënt.

Waarom bestaat het beroepsgeheim?

Het beroepsgeheim dient een *algemeen* belang en een *individueel* belang.

- *Algemeen belang*: Iedereen moet zich vrij voelen om medische hulp te zoeken, ook al heeft hij/zij bijvoorbeeld iets strafbaars gedaan;
- *Individueel belang*: De cliënt/patiënt er op mag vertrouwen dat zijn privacy wordt gerespecteerd. Jouw cliënt/patiënt moet je alle gegevens - zelfs de meest intieme - kunnen verstrekken, die je nodig hebt om je werk te kunnen doen (gezondheidsbelang).

Hoe ga ik om met het beroepsgeheim? Rechten & plichten

Het beroepsgeheim bestaat uit twee delen: een *zwijgplicht* en het *verschoningsrecht*.

Zwijgplicht

Zwijgplicht geldt tegenover iedereen. Het verplicht je om te zwijgen over alles wat je over jouw cliënt/patiënt is toevertrouwd.

Verschoningsrecht

Verschoningsrecht geldt tegenover de rechter, de rechter-commissaris, de officier van justitie en de politie. Het geeft je het recht om te weigeren om in rechtszaken een getuigenverklaring af te leggen over hetgeen je beroepsmatig te weten bent gekomen over jouw cliënt/patiënt.

Het beroepsgeheim geldt NIET als sprake is van:

- A. toestemming van de cliënt/patiënt; óf
- B. een wettelijke grondslag; óf
- C. een conflict van plichten.

Let op: Een convenant/overeenkomst in de samenwerkingsketen is géén geldige reden voor het doorbreken van het medisch beroepsgeheim.

A. Toestemming

Jouw cliënt/patiënt kan toestemming geven om informatie over hem te delen. Het moet duidelijk zijn om *welke gegevens* het gaat en met *welk doel* die informatie over hem kan worden gedeeld. De cliënt/patiënt moet de toestemming *vrij* hebben gegeven (niet onder dwang) en hij moet kunnen *overzien* waar hij toestemming voor geeft. De toestemming die de cliënt/patiënt geeft is geen vrijbrief om onbeperkt informatie te delen; je dient ook steeds een eigen afweging te maken of het echt noodzakelijk is om die gegevens te delen, welke gegevens relevant zijn en met wie je de informatie deelt. Wij adviseren je om schriftelijk toestemming te vragen van de cliënt/patiënt door middel van een toestemmingsverklaring en indien er alleen mondeling toestemming is verleend dit in ieder geval helder in het medisch patiëntendossier te vermelden. Bij een toestemmingsverklaring kan je aangeven voor hoelang de toestemming geldt.

B. Wettelijke grondslag

Soms verplicht de wet je om informatie over de cliënt/patiënt te delen met andere instanties. Wanneer je in die situatie de *noodzakelijke* en *relevante* cliënt/patiëntinformatie deelt, is er géén sprake van een schending van het beroepsgeheim; je hoeft de cliënt/patiënt dan NIET om toestemming te vragen. Je informeert hem wel *dát* je zijn gegevens deelt.

Voorbeelden wanneer de wet je verplicht cliënt/patiëntinformatie te delen:

- Met de gezinsvoogd (art. 7.3.11 lid 4 Jeugdwet).
- Met de Reclassering over de 'behandeltrouw' bij een strafrechtelijke titel (art. 2.6 lid 6 Wfz jo art. 2.3 Bfz).
- Met rechtstreeks bij de behandeling betrokkenen behandelaren of vervangende behandelaren (art. 7:457 lid 2 BW).

C. Conflict van plichten

Je kan ook in een situatie komen waarin je zwijgplicht hebt, maar je je tegelijkertijd tóch verplicht voelt om cliënt/patiëntinformatie te delen met een andere instantie. Bijvoorbeeld omdat een ander belang zwaarder weegt en je door het delen van die cliënt/patiëntinformatie ernstig nadeel kunt voorkomen.

Als je op ALLE van onderstaande check-vragen 'ja' kunt antwoorden, dan mag je het beroepsgeheim doorbreken:

- Heb je alles geprobeerd om eerst toestemming van de patiënt te verkrijgen?
- Verkeer je in gewetensnood door het handhaven van de zwijgplicht?
- Zie je geen andere weg om het probleem op te lossen dan door het doorbreken van je zwijgplicht?
- Levert het niet-doorbreken van het beroepsgeheim voor een ander ernstige schade op?
- Is het vrijwel zeker dat je die schade kunt voorkomen of beperken door je zwijgplicht te doorbreken?

ALS je jouw beroepsgeheim doorbreekt, denk dan aan de volgende belangrijke punten:

- Overleg met een collega (eventueel anoniem) en/of de geneesheer-directeur;
- Je dient jouw beroepsgeheim zo *min mogelijk* te doorbreken; je mag alléén direct relevante gegevens delen;
- Informeer je cliënt/patiënt (indien mogelijk) dat je zijn gegevens deelt.